KAUPPAKAMARI

LAUSUNTO
14.12.2016

Eduskunta
Verojaosto

U 65/2016 vp
U 66/2016 vp

LAUSUNTO VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄSTÄ EDUSKUNNALLE EHDOTUKSESTA NEUVOSTON DIREKTIIVIKSI YHTEISESTÄ YHTIÖVEROPOHJASTA JA NEUVOSTON DIREKTIIVIKSI YHTEISESTÄ YHDISTETYSTÄ YHTIÖVEROPOHJASTA

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto on pyytänyt Keskuskauppakamarilta lausuntoa komission ehdotuksista, jotka koskevat Euroopan unionin yritysverojärjestelmän yhtenäistämistä (Common Corporate Tax Base, CCTB ja Common Consolidated Corporate Tax Base, CCCTB).

Komission ehdotukset yhteisestä yhtiöveropohjasta ja yhteisestä yhdistetystä yhtiöveropohjasta on tarkoitus toteuttaa kahdessa vaiheessa niin, että ensin otettaisiin käyttöön yhteiset säännöt yritysten veropohjan laskemiselle (CCTB). Ehdotuksen toisessa vaiheessa yritysten verotettava tulo jaettaisiin jäsenvaltioiden kesken erikseen määritellyn jakoavaimen perusteella (CCCTB). Järjestelmä olisi pakollinen konserneille, joiden vuosittainen liikevaihto on yli 750 miljoonaa euroa.

Komission ehdotukset yhteisestä yhtiöveropohjasta ja yhteisestä yhdistetystä yhtiöveropohjasta pohjautuvat vuonna 2011 annettuun yhteistä yhdistettyä yhtiöveropohjaa koskevaan direktiiviehdotukseen, jonka tarkoituksena oli parantaa yritysten toimintaympäristöä sisämarkkinoilla. Nyt annetuilla direktiiviehdotuksilla pyritään tämän lisäksi ehkäisemään aggressiivista verosuunnittelua.

Keskuskauppakamari esittää lausuntonaan kunnioittaen seuraavaa:

Toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaate

Euroopan unionin toimivallan käyttöä säädellään toissijaisuusperiaatteella ja suhteellisuusperiaatteella. Toissijaisuusperiaatteen mukaisesti unioni on oikeutettu ryhtymään toimiin silloin, kun tavoitteet voidaan suunnitellun toiminnan laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin kuin kansallisen lainsäädännön tasolla. Suhteellisuusperiaatteen mukaisesti unionin toiminnan sisältö ja muoto eivät saa ylittää sitä, mikä on tarpeen perussopimusten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Komission esitykset yhteiseksi yhtiöveropohjaksi ja yhteiseksi yhdistetyksi veropohjaksi sisältävät Keskuskauppakamarin käsityksen mukaan elementtejä, jotka ovat toissijaisuusperiaatteen ja suhteellisuusperiaatteen vastaisia. Tällaisia elementtejä ovat järjestelmän pakollisuus tietyn kokoluokan konserneihin kuuluville yrityksille sekä yhteisen yhdistetyn veropohjan mukainen verotulojen jako eri valtioiden kesken.

Järjestelmän pakollisuus

Komission esityksen mukaisesti ehdotetuille järjestelmille on asetettu kaksi keskeistä tavoitetta. Ensimmäinen tavoite on luoda sisämarkkinoille kasvua ja työpaikkoja, ja toinen tavoite on ehkäistä aggressiivista verosuunnittelua. Järjestelmän pakollisuus tietyn kokoluokan konserniin kuuluville yrityksille liittyy tavoitteeseen ehkäistä aggressiivista verosuunnittelua.

Aggressiivisen verosuunnittelun ehkäisemisen kannalta pidetään keskeisenä sitä, että yritykset eivät pääse hyödyntämään eri valtioiden erilaisista verojärjestelmistä johtuvia aukkoja ja/tai ns. tuplaetuja. Tästä näkökulmasta unionin tasoisella yhtenäisellä sääntelyllä voidaan saavuttaa tavoitteita, joita kansallisella sääntelyllä ei voida saavuttaa. Olennaista on kuitenkin tarkastella sitä, minkälaista sääntelyä tavoitteiden saavuttaminen edellyttää.

Kuten valtioneuvoston kirjelmässä U 65/2016 todetaan, ehdotetun järjestelmän pakollisuutta tulee tarkastella suhteessa aikaisemmin tänä vuonna hyväksyttyyn veronkiertodirektiiviin. Hyväksytty direktiivi sisältää useita toimia veronkierron estämiseksi. Koska verokiertodirektiivin implementointi on vasta käynnissä, ei tällä hetkellä voida perusteellisesti arvioida, missä määrin jo päätetyillä toimilla saavutetaan niitä tavoitteita, joita nyt esitetyille järjestelmille on asetettu.

Koska aggressiivista verosuunnittelua ja veron kiertämistä voidaan estää vähäisemmillä toimilla kuin kokonaisesta pakollisesta verojärjestelmästä säätämällä ja koska tällaisista kokonaista verojärjestelmää vähäisimmistä toimista on unionin tasolla jo sovittu, pitää Keskuskauppakamari komission esitystä järjestelmän pakollisuudesta toissijaisuusperiaatteen sekä suhteellisuusperiaatteen vastaisena. Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan yhteisen yhtiöveropohjan tulisi olla vapaaehtoinen järjestelmä, jonka yritykset voisivat ottaa halutessaan käyttöön.

Vapaaehtoisella järjestelmällä voidaan edistää Euroopan unionin kilpailukykyä, mikä on järjestelmän alkuperäinen tavoite. Vapaaehtoinen yhteinen yhtiöveropohja voisi poistaa tuloverotuksen osalta kaupan esteitä sisämarkkinoilla ja parhaimmillaan vähentää yritysten hallinnollista taakkaa. Näiden tavoitteiden toteutuminen edellyttäisi kuitenkin käytännössä sitä, että jäsenmaat soveltaisivat yhteisestä yhtiöveropohjasta annettavaa direktiiviä yhdenmukaisesti, mikä voi osoittautua käytännössä mahdottomaksi vaatimukseksi. Todennäköisempää onkin, että eri EU-valtioiden veroviranomaiset tulkitsisivat yhteisen yhtiöveropohjan säännöksiä eri tavalla, jolloin ehdotetun järjestelmän edut voisivat jäädä vähäisemmiksi kuin on arvioitu.

Keskuskauppakamari pyytää eduskuntaa ottamaan kannanmuodostuksessaan myös huomioon, että pakollisena sovellettava järjestelmä siirtäisi keskeisen veropoliittisen työkalun eli yhtiöveropohjan määrittämisen kansallisen päätöksentekovallan ulottumattomiin Euroopan unionille. Suomen mahdollisuus toteuttaa omaa veropolitiikkaa kaventuisi näin huomattavasti.

Verotulojen jakaminen (CCCTB)

Komission esitys yhteisestä yhdistetystä veropohjasta sisältää jakokaavan, jonka mukaan verotulot jaetaan eri valtioiden kesken myynnin, työvoiman ja omaisuuserien perusteella. Jakokaava ei ota huomioon aineetonta omaisuutta tai palvelutoimialojen erityispiirteitä, mitä voidaan pitää epätarkoituksenmukaisena lähtökohtana. Ehdotettuun jakokaavaan liittyy useita avoimia määritelmiä, joita ilman lopullisia vaikutuksia yrityksille ja valtioille on vaikea arvioida.

Käytännössä yhteisen yhdistetyn veropohjan sisältämän jakoavaimen soveltaminen johtaisi siihen, että Suomen veropohja pienenisi merkittävästi ja suomalaisten yritysten verorasitus kasvaisi olennaisesti. Ehdotus on siten sekä Suomen valtion että suomalaisten yritysten kannalta epäedullinen.

Verotulojen jakamista koskevaa sääntelyä ei voitane pitää toissijaisuusperiaatteen ja suhteellisuusperiaatteen mukaisena toimenpiteenä. Aggressiivista verosuunnittelua voidaan estää ja on jo estetty ehdotusta vähäisemmillä toimilla.

Ehdotusten vaikutuksista

Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan annetut ehdotukset ovat vielä monilta osin keskeneräisiä. Tämän vuoksi ehdotusten pohjalta on vaikea vetää pitkälle meneviä johtopäätöksiä siitä, miten ehdotukset tulisivat vaikuttamaan yritysten verotukseen kokonaisuutena. Selvää kuitenkin on, että esimerkiksi ehdotetut poistosäännökset kiristäisivät merkittävästi teollista tuotantotoimintaa harjoittavien yritysten verotusta. Esitys voisi yritysten esittämien alustavien arvioiden mukaan johtaa siihen, että verotuksessa vähennyskelpoisten poistojen määrä puolittuisi tai vähenisi jopa vieläkin enemmän.

Jos esityksen käsittelyä jatketaan, tulisi jo jatkokäsittelyn alkuvaiheessa arvioida kattavasti jatkokäsittelyn pohjana olevan esityksen vaikutuksia yrityksille. Arvioinnissa pitäisi ottaa huomioon myös se, miten esitykset vaikuttavat konserneihin, joilla on toimintaa myös EU:n ulkopuolisissa valtioissa. Lisäksi ehdotusten vaikutukset tällä hetkellä voimassa olevaan yritysverojärjestelmään tulisi selvittää.

KESKUSKAUPPAKAMARI

Ann-Mari Kemell
Johtaja